

Izdaja Zavod za gospodarsko propagando - Domžale, Ljubljanska 92 - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Milan Flerin - Izhaja vsakega 25. v mesecu - Ziro račun 600-20/602-6 - Cena 20 dinarjev - Tiska tiskarna Toneta Tomšična v Ljubljani

Občinski

Leto II. — Št. 7 — Domžale 25. VI. 1963

poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALE

TUDI POSLANCI ZA ZVEZNE IN REPUBLIŠKE ORGANE IZVOLJENI

Z volitvami 16. junija je bilo zaključeno večmesečno predvolilno obdobje, v katerem je bilo na številnih zborih volivcev, sestankih in razgovorih obravnavano in kritično ocenjeno preteklo obdobje, obenem pa postavljene nove naloge in novi cilji, za katere se bodo borili ne samo na novo izvoljeni predstavniki občinskih, okrajnih, republiških in zveznih organov, ampak prav vsi občani, ki jim je pri srcu napredek njihovega kraja, gospodarska krepitev komune in pa ugled naše države povsod v svetu. Že volitve v občinske skupščine v naši občini, kakor tudi povsod drugod, so pokazale, da ogromna večina volivcev priznava pravilnost naše poti v socializem in pravilnost ukrepov za hitrejši dvig produktivnosti, za socializacijo našega kmetijstva, za boljše življenjske pogoje vsakega in vseh. Volitve v zvezni in republiški zbor pa so bile zaradi množične udeležbe, ki je preseгла udeležbo na volitvah 26. maja mogočna potrditev smeri našega družbenega razvoja, potrditev politike Jugoslavije, ki je politika miru in miroljubnega sodelovanja vseh narodov in držav, politika nevmešavanja, samoodločbe narodov in čim tesnejših mednarodnih gospodarskih stikov. Množična udeležba na volitvah in tako množično glasovanje za kandidate, ki so bili predlagani na zborih volivcev, pa je velika zadolžitev

tudi zanje. Pred njimi so velike in odgovorne naloge. Ustavna načela in novi ustavni red bo treba v praksi uresničevati, sodelovati bodo morali pri sestavljanju novih pravnih predpisov, ki izvirajo iz nove ustave, morali bodo volivcem tolmačiti sprejete ukrepe za hitrejši gospodarski in politični ter družbeni razvoj, morali bodo priti med volivce in jim poročati o svojem delu. Naloge in dolžnosti naših ljudskih poslancev so se spremenile. Ne samo da so odgovornejše, tudi težje in zahtevnejše so. S svojim glasovanjem za predložene kandidate pa so volivci izrazili svoje polno zaupanje v njihove strokovne in moralno politične sposobnosti, zanje pa je to velika zadolžitev. Polni zaupanja v na novo izvoljene organe, volivci domžalske občine izjavljamo, da bodo naši predstavniki našli v nas vedno polno podporo in pomoč pri svojem odgovornem delu.

Na volitvah 16. junija so bili izvoljeni naslednji poslanci:

za zvezni zbor Silvo Hrast, član Izvršnega sveta SRS,

za republiški zbor Angelca Keržan in ing. Lucijan Krivic.

V zbere delovnih skupnosti zvezne skupščine so bili na prvi seji nove občinske skupščine izvoljeni:

za gospodarski zbor Zorka Peršič iz Ljubljane,

za prosvetno-kulturni zbor Božidar Debenjak iz Ljubljane,

za socialno zdravstveni zbor dr. Saša Luzar iz Ljubljane,

za organizacijsko-politični zbor Danica Jurkovič iz Ljubljane.

V zbere delovnih skupnosti SR Slovenije so bili v občinski skupščini izvoljeni naslednji poslanci:

za gospodarski zbor Srečko Rihtar iz Ljubljane,

za socialno-zdravstveni zbor Anton Zakrajšek iz Domžal,

za kulturno-prosvetni zbor prof. Stane Vrhovec iz Domžal,

za organizacijsko-politični zbor ing. Vitja Rode iz Ljubljane.

V okrajno skupščino okraja Ljubljana pa so bili na prvi seji nove občinske skupščine izvoljeni naslednji:

Ivo Sone, odbornik iz skupine industrije, ing. Metod Kropivšek, odbornik iz podskupine kmetijstva,

Malka Skrlj, odbornica iz skupine družbenih služb,

ing. Pavle Grandovec, odbornik občinskega zbora.

II. POTROŠNIŠKI SEJEM V DOMŽALAH

od 20. do 28. julija 1963

Naši novi zvezni in republiški poslanci

Silvo Hraš, poslanec zveznega zbora Zvezne skupščine

Zorka Peršič, poslanka gospodarskega zbora Zvezne skupščine

Dr. Saša Luzar, poslanec socialno zdravstvenega zbora Zvezne skupščine

Božidar Debenjak, poslanec prosvetno kulturnega zbora Zvezne skupščine

Danica Jurkovič, poslanka organizacijsko političnega zbora Zvezne skupščine

Angelca Kržan, poslanka republiškega zbora skupščine SRS

Ing. Lucijan Krivic, poslanec republiškega zbora skupščine SRS

Srečko Rihtar, poslanec gospodarskega zbora skupščine SRS

Anton Zakrajšek, poslanec socialno zdravstvenega zbora skupščine SRS

Prof. Stane Vrhovec, poslanec prosv. kult. zbora skupščine SRS

Ing. Vitja Rode, poslanec organizacijsko političnega zbora skupščine SRS

Občinska skupščina se je sestala na prvo sejo

V ponedeljek 3. junija se je ob 8. uri sestala na svojo prvo sejo novo izvoljena občinska skupščina Domžale. Najprej se je sestala občinski zbor, katerega prvo sejo je začel najstarejši odbornik navedenega zbora, Ivan Peterca. Po verifikaciji mandatov so odborniki nove občinske skupščine podali slovesno izjavo, nato pa izvolili tov. Panjam Lidijo, ki bo v bodoče vodila seje občinskega zbora.

Pol ure kasneje se je sestala zbor delovnih skupnosti, katere prvo sejo je začel najstarejši član tega zbora, Franc Šink. Po izvršeni verifikaciji mandatov so izvolili Iva Sonca za predsednika zbora, nakar je tudi ta zbor podal slovesno izjavo, ki se glasi:

»Prisežem, da bom zvesto služil ljudstvu, da bom vestno in vdano izpolnjeval svoje dolžnosti in varoval čast ljudskega odbornika in da bom, držeč se ustave in zakonov, varoval, razvijal in branil demokratske pridobitve narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije in da bom delal z vsemi svojimi močmi za zgraditev socializma, za napredek občine, Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.«

Takoj za tem sta se sestala oba zbora na skupno sejo. Sejo je začel in vodil Ivan Peterca. Pri prvi točki je Miro Varšek, odbornik zbora delovnih skupnosti, predlagal v imenu: Franca Habjana, Albin Klemenca, Jožeta Zevnika, Bojana Krištofa, Jerneja Leniča, Mitje Zupančiča, Iva Sonca in v svojem imenu za predsednika občinske skupščine Jožeta Pogachnika, dosedanjega direktorja Tovarne sanitetnega materiala in člana zbora delovnih skupnosti. Predlog tov. Varška so odborniki z aplavzom stoje potrdili.

Po izvolitvi je prevzel vodstvo prve skupne seje novi predsednik Jože Pogachnik, ki se je za zaupanje zahvalil in pozval novo izvoljene odbornike, da pomagajo skupno reševati vse probleme tako, da bo občinska skupščina ob koncu svojega mandata lahko z zadovoljstvom ugotovila enake uspehe svojega dela kot jih je dosedanji občinski ljudski odbor.

V nadaljevanju dela je občinska skupščina sprejela odlok o imenovanju komisije za volitve in imenovanja in odlok o imenovanju komisije za pripravo novega statuta občine Domžale.

V komisijo za volitve in imenovanja so bili izvoljeni:

Bojan Krištof, odbornik obč. skupščine, za predsednika,

Ludvik Povž, tajnik obč. skupščine, za člana,

Jože Lož, odbornik obč. skupščine, za člana,

Franc Habjan, odbornik občinske skupščine, za člana,

Franc Šink, odbornik občinske skupščine, za člana,

Francka Bevk, odbornik občinske skupščine, za člana,

Anton Bleje, direktor podjetja »Trak«, za člana,

Jernej Lenič, odbornik občinske skupščine, za člana,

Miro Varšek, odbornik občinske skupščine, za člana,

V komisijo za pripravo statuta so bili izvoljeni:

Ivo Vidali, odbornik občinske skupščine, za predsednika,

Miro Stiplovshek, odbornik občinske skupščine, za člana,

Miro Požek, sekretar podjetja »Vata«, za člana,

Mitja Zupančič, odbornik občinske skupščine, za člana,

Milena Vodopivec, odbornik občinske skupščine, za člana,

Jože Zevnik, odbornik občinske skupščine, za člana,

Ludvik Povž, tajnik občinske skupščine, za člana,

Stefan Hrovat, načelnik oddelka za splošne zadeve, za člana,

Karel Kušar, upravnik DU, za člana,

Milan Flerin, direktor I. osnovne šole Domžale, za člana,

Jože Krevs, načelnik oddelka za notranje zadeve, za člana.

Po izvolitvi obeh komisij, so bile na dnevnem redu volitve odbornikov v okrajno skupščino ter volitve posancev oziroma poslanskih kandidatov v vse zbornice Skupščine SR Slovenije in Skupščine SFRJ. V ta namen sta bila v pomoč predsedniku za izvedbo volitev izvoljena še dva odbornika in sicer Jernej Lenič in Peter Gubanc.

Po ugotovitvi predsedujočega, da voli občinska skupščina Domžale v okrajno skupščino glede na število prebivalcev štiri odbornike, je odbornik **Franc Habjan** predlagal za kandidate za odbornike v okrajno skupščino: **Iva Sonca**, odbornika iz skupine industrije, **ing. Metoda Kropivška**, odbornika iz podskupine kmetijstva, **Malko Skrlj**, odbornico iz skupine družbenih služb in **ing. Pavla Grandovca**, odbornika občinskega zbora.

Po kančanem tajnem glasovanju je bilo ugotovljeno, da so bili vsi predlagani kandidati izvoljeni za odbornike okrajne skupščine, ker je vsak od njih dobil 75 glasov, to je glasove vseh navzočih odbornikov občinske skupščine.

Nato je občinska skupščina nadaljevala z volitvami poslancev v Skupščino SR Slovenije in to na podlagi kandidatur, ki jih je potrdila občinska volilna komisija.

Po izvedenem volilnem postopku je bila za poslanskega kandidata za volitve 16. 6. 1963 za Republiški zbor SR Slovenije

v volilni enoti 39, Domžale I, izvoljena **Angelca Kržan**, iz Domžal, Zelezniška cesta 4, ki je dobila 74 glasov od 75 odbornikov, ki so glasovali, v volilni enoti 40, Domžale II, pa **Lucijan ing. Krivic** iz Ljubljane, Kneza Koclja 2, ki je dobil glasove vseh 75 odbornikov občinske skupščine. O njuni izvolitvi za poslance v Republiški zbor bodo odločili volivci 16. 6. 1963.

Dokončno so bili v občinski skupščini izvoljeni poslanci v vse zbornice delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije in sicer: za Gospodarski zbor — **Srečo Rihhtar** iz Ljubljane, Dvorčakova 12, ki je dobil glasove vseh 75 odbornikov občinske skupščine; za Socialno zdravstveni zbor je bil za poslance izvoljen **Anton Zakrajšek**, ki je dobil od 75 odbornikov občinske skupščine 58 glasov, medtem ko je **Miran dr. Celestina**, ki je bil prav tako kandidat za poslance v navedeni zbor, dobili 16 glasov; za Kulturnoprosvetni zbor — **Stane Vrhovec** iz Domžal, Prešernova cesta, za katerega je oddalo svoj glas vseh 75 odbornikov občinske skupščine, ki so bili navzoči na seji; za Organizacijsko-politični zbor — **Vitja ing. Rode** iz Ljubljane, Šišenska 34, ki je dobil 74 glasov.

Po volitvah zveznih poslancev oziroma poslanskih kandidatov je bilo ugotovljeno, da je bil za poslanskega kandidata za Zvezni zbor izvoljen **Hrast Ivana Silvo** iz Ljubljane, Likozarjeva 10, in sicer v volilni enoti 66, Ljubljana II, ki jo sestavljajo občine Domžale, Hrastnik, Litija, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Moste-Polje, Trbovlje in Zagorje ob Savi. O njegovi dokončni izvolitvi bodo odločili volivci navedenih občin v nedeljo dne 16. 6. 1963.

Kakor v republiške tako so bili tudi v zbornice delovnih skupnosti Skupščine SFRJ Domžale v občinski skupščini dokončno izvoljeni za poslance naslednji kandidati:

za Gospodarski zbor — **Zorka Peršič** iz Ljubljane, Vrtača št. 6, ki je dobila glasove vseh 75 odbornikov občinske skupščine;

za Prosvetno-kulturni zbor — **Božidar Debenjak** iz Ljubljane, Vošnjakova 11, ki je dobil 74 glasov odbornikov občinske skupščine Domžale;

za Socialno-zdravstveni zbor — **Saša dr. Luzar** iz Ljubljane, Beethovnova 12, ki je dobil 74 glasov odbornikov občinske skupščine;

Za organizacijsko-politični zbor — **Danica Jurkovič** iz Ljubljane, Jamova 38, ki je tudi dobila 74 glasov odbornikov občinske skupščine Domžale.

S tem so bile volitve v občinski skupščini zaključene, obenem pa tudi prva seja obeh zborov novoizvoljenih odbornikov občinske skupščine Domžale.

OB ZAMENJAVI

Franc Habjan

Z iztekom mandatne dobe staremu občinskemu ljudskemu odboru je potekel mandat tudi dosedanjemu predsedniku, Francu Habjanu, ki je drugič opravljal to odgovorno in naporeno funkcijo od 22. novembra 1957. leta dalje. Obdobje dela zadnjega ljudskega odbora je bilo prav gotovo najbolj razgibano in najbolj dinamično od vseh dosedanjih. Reorganizacija občin, krepitev samoupravnih funkcij in prenos odgovornosti in nalog od okrajnih in republiških organov na občine, nove oblike financiranja in zbiranja sredstev in skrb za nemoteno poslovanje družbenih služb so le nekatere od nalog, katere je reševal stari odbor, gradnja kanalizacije v Domžalah in Mengšu, gradnja vodovodov, rekonstrukcije naših podjetij, modernizacija cest, gradnja šol in kulturnih domov, športnih objektov in mostov pa so le nekateri izmed uspehov, na katere bodo vsi, ki so kakorkoli k njim pripomogli, lahko vedno ponosni. Staremu odboru s predsednikom Habjanom na čelu so volivci zato hvaležni za opravljeno veliko delo, novi občinski skupščini in njenemu predsedniku Jožetu Pogačniku pa želijo, da bi na mnogih področjih začeto delo nadaljeval in dosegal uspehe v korist naše družbene skupnosti in vsakega posameznika.

Jože Pogačnik

Analiza podatkov socialno demografske ankete

Anketo je izvedel Oddelek za splošne zadeve in družbene službe pri Obl.O Domžale. Anketiranih je bilo 341 družin na območju mesta Domžal. Analiza te ankete je pokazala naslednje:

Od 341 anketiranih družin je 310 ali 91 % popolnih (oče, mati in otrok) in 31 ali 9 % nepopolnih družin (brez očeta ali matere).

Poklicna struktura staršev, ki je prikazana v tabeli št. 1, kaže, da so 103 očetje ali 33 % po poklicu uslužbenci, 186 ali 60 % delavci, 5 ali 2 % kmetje in 16 ali 5 % drugih poklicev (upokojenci ipd.). Od 310 očetov anketiranih družin je 294 ali 95 % zaposlenih in 16 ali 5 % nezaposlenih. Od 341 mater je zaposlenih 208 ali 61 % in 133 ali 39 % nezaposlenih (gospodinje). Uslužbenk je 90 ali 26 %, delavk 117 ali 35 %, ena kmetica, 131 ali 38 % gospodinj in 2 ali 0,7 % drugih (upokojenke).

Struktura števila članov gospodinjstva pa je prikazana v tabeli št. 2 in je naslednja:

Od 341 (100 %) družin je 88 ali 27 % družin s tremi člani gospodinjstva (oče, mati in otrok), 103 družine ali 30 % so s štirimi člani gospodinjstva, 78 ali 24 % s petimi, 37 ali 11 % s šestimi ter 20 ali 6 % družin z več kot šestimi člani gospodinjstva. Omenjene družine pa živijo v naslednjih stanovanjskih pogojih. Le en stanovanjski prostor ima od 341 družin — 48 ali 14 %, dva stanovanjska prostora ima 84 ali 14 %, tri 99 ali 29 %, štiri 66 ali 19 %, 4 in več pa 44 ali 15 %.

Tabela št. 4 kaže strukturo otrok po starosti, šolanju, kje se otroci v odsotnosti staršev nahajajo in koliko otrok ima oz. nima svoje postelje.

Od 421 ali 100 % otrok skupaj jih je 47 ali 11 % v starosti od 0—3 let, 214 ali 51 % od 7—15 let in 60 ali 14 % od 15—18 let starosti. Osemletko obiskuje 197, vajensko šolo 18, srednje šole 59, že zaposlenih je 14 otrok, doma pa delajo 4 otroci.

V odsotnosti staršev je 42 njihovih otrok ali 10 % v otroškem vrtcu, 84 ali 20 % v šoli, pri sosedu 38 ali 9 %, doma 25 ali 6 % brez nadzorstva pa je 25 ali 6 % otrok teh anketiranih družin. Od 421 otrok ima svojo posteljo 375 ali 89 %, 46 ali 11 % pa nima svoje postelje, kar je za tako naselje kot so Domžale zelo visok odstotek.

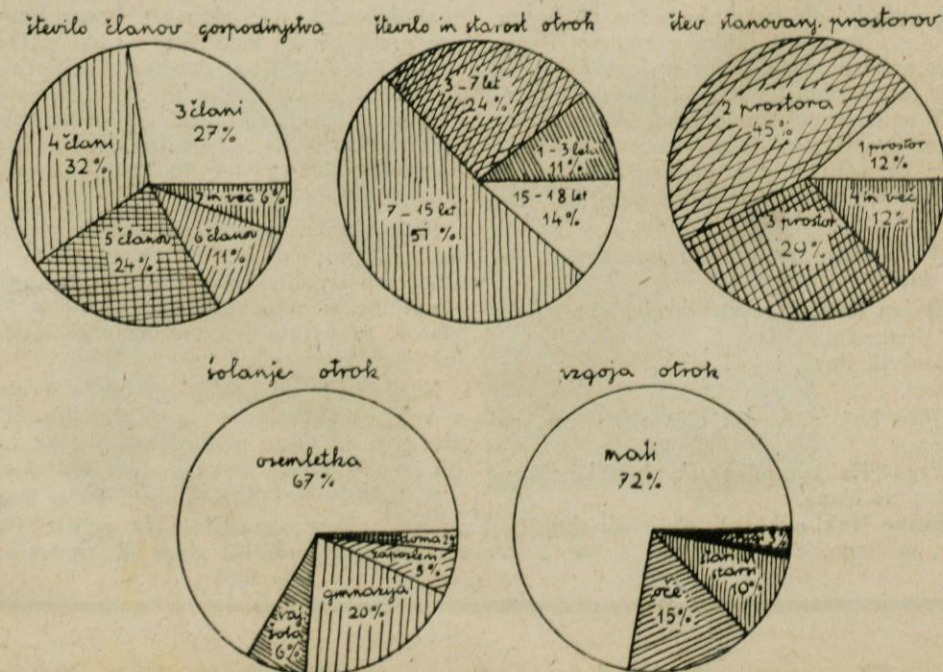
Prehrano otrok, njih vzgojo in do neke mere socialne in vzgojne probleme ter njih strukturo prikazuje tabela št. 5.

Redni topli zajtrk ima 263 otrok ali 62 %, kosilo in večerjo pa 243 ali 58 %. To pomeni da 38 % otrok nima rednega toplega obroka zajtrka, 42 % otrok nima rednega toplega kosila in večerje. Odstotek je visok in nam veliko pove.

Starši bi želeli imeti v varstvu v času svoje odsotnosti 61 ali 15 % predšolskih in 34 ali 8 % šolskih otrok. Samo za teh 341 anketiranih družin je potrebno varstvo v času njihove odsotnosti za 95 otrok ali 23 % od skupnih 241 otrok. Istočasno pa bi starši želeli imeti kosilo izven doma za 73 otrok, kar predstavlja 17 % vseh otrok. To pomeni da 17 % otrok nima normalnih pogojev za kosilo.

Zanimiv je prikaz vzgoje otrok. Od skupnih 421 jih vzgaja mati 305 ali 72 %, oče 63 ali 15 %, stari starši 42 ali 10 %, drugi pa 13 otrok ali 3 %.

V 44 družinah, kar predstavlja 15 % od skupnih 341 anketiranih družin, otroci razpolagajo z denarjem, v 297 družinah

ali 87 % pa otroci ne razpolagajo z denarjem.

O otroškem varstvu in problemih so razpravljali v 55 gospodarskih organizacijah oziroma ustanovah, kar predstavlja 59 %, v 86 ali 61 % gospodarskih organizacij oziroma ustanov pa k temu okutnemu problemu še niso pristopili, oziroma še sploh niso razpravljali. Zelimo po eno če še niso uvideli potrebe po teh, pa naj pazljivo preberejo to skromno analizo in upamo, da bodo to hitro storili.

Kakor rdeča nit se nehote vleče od začetka do konca našega proučevanja problem delovne žene — matere. Na njo odpade delo v službi, skrb za vzgojo otrok in končno še vsa gospodinjstva dela doma.

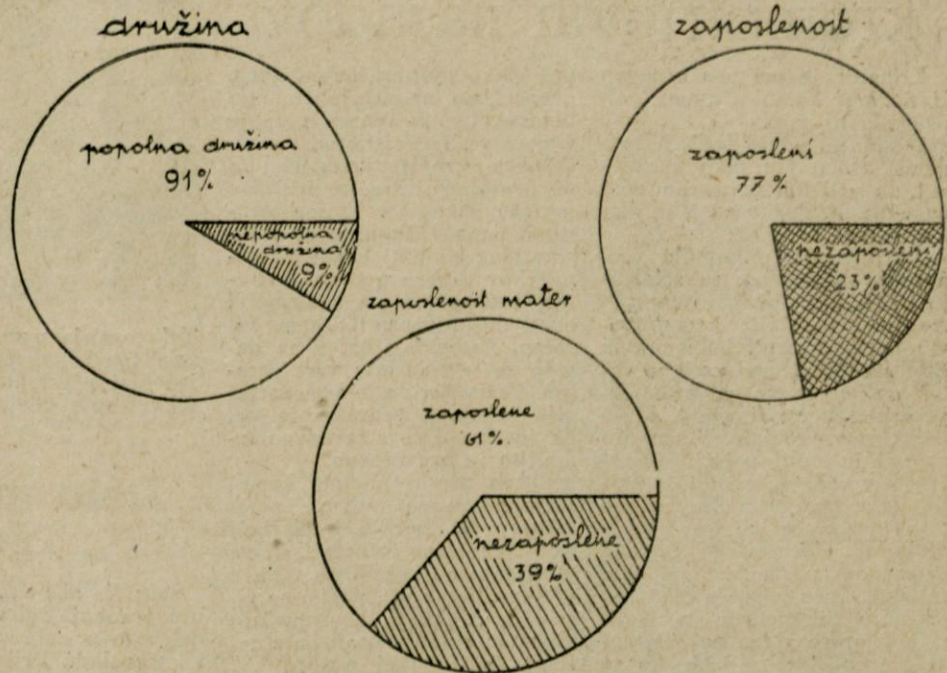
Od skupno 208 (100 %) zaposlenih mater mora 193 ali 93 % poleg že navedenega opraviti še gospodinjstva dela doma v družini in le 15 ali 7 % mater, ki so zaposlene, ima gospodinjstvene pomočnice za opravljanje gospodinjstvenih del.

Ta analiza je le kratek uvod. Do sedaj smo uspeli anketirati in obdelati le 341 družin na območju mesta Domžal. Anketirali pa smo že v glavnem vse družine, katerih struktura je taka, da ustreza pogojem ankete, to je, da je v družini vsaj en otrok do 18. leta starosti.

Tudi obdelava podatkov teh anket je

že v teku, rezultati pa bodo kmalu objavljeni. Končno naj povemo še to, da je bil namen te ankete prikazati socialno

stanje družin in otrok in s tem zainteresirati širši krog ljudi za rešitev tega problema.

Delo Turističnega društva Domžale

Cprav je od občnega zbora preteklo že nekaj časa, je vseeno prav, da spregovorimo o delu društva, ki se trudi in skrbi, da bi Domžale sčasoma postale prava turistična krajina. Na občnem zboru se je zbralo lepo število članov, zastopniki družbenih organizacij, planinskega društva Domžale, zastopniki Tabornikov, zastopniki sosednjega kamniškega turističnega društva, občnega zbora pa se je udeležil tudi predsednik ljubljanske turistične zveze, Janez Pirnat.

Iz Poročila predsednika dr. Gašperina je bilo razvidno, da se društvo trudilo zainteresirati čimveč Domžalčanov, da pomagajo pri urejanju svojega kraja. Pri tem je doseglo že lepe uspehe. Najbolj prizadevne člane je društvo nagradilo, v preteklem letu je pa zanje organiziralo enodnevni izlet v Šoštanj, Velenje in Dobro. Tudi letos se je v tekmovanje vključilo veliko število domačinov, rezultat tega pa je vedno lepši zunanji videz kraja.

Društvo se je potrudilo, da se je uredil trikotnik pri delteljci, prostor poleg upravne stavbe podjetja Elektro-Ljubljana, da bi se uredila cesta pod podvozom, prostor poleg tovarne TOKO, Stobovšak in ozko grlo v Stobu, vendar so to zaenkrat ostale le želje, treba pa bo tudi to čimprej urediti.

Kljub intervencijam društvu ni uspelo preprečiti gradnje hlevov poleg gradu Krumperka, izposlovalo je na vsaj toliko, da je bilo dovoljenje za gradnjo izdano pod reverzom. Čimprej bo treba pristopiti k dokončni ureditvi Sumberka, kakor tudi športnega parka.

Društvo si prizadeva, da nudi kvaliteten razglednik Domžal in okolice, saj dosedaj ni bilo dobiti razglednic Volčjega potoka, Rov, Moravč, Trojan; založilo je pa tudi razglednice spomenika NOV na Viru in priljubljene izletne točke — Krumperka.

Dosedanja naklada razglednic je bila 10.000, v letošnjem letu jih bo pa založilo še 6000.

Za popularizacijo predvsem izletniškega turizma je društvo prispevalo dosedaj že 100.000 din, in sicer za izdajo reliefne turistične karte domžalsko-kamniškega področja, katero je izdelal Ivan Selan iz Suhadol in bo v kratkem v tisku.

Več kot dve leti je že od tega, kar smo TŽS oddali tekstni in slikovni material za izdajo domžalsko-kamniškega prospekta, vendar do izdaje še ni prišlo. Morda se bo to zgodilo letos, ko je predvidena otvoritev žičnice na Veliko planino. Prepričani smo, da bo polhograjskemu, zasavskemu in notranjskemu prospektu s pomočjo TŽS in LTŽ končno sledil tudi za naš predel tako potreben

turistični prospekt, saj smo ob važni turistični magistrali in imamo dovolj lepih izletniških in za turiste vabljivih točk.

Društvo se je trudilo, da bi zainteresiralo čimvečji krog domačinov, ki bi bili pripravljeni nuditi turistične sobe, kot je to navada v turističnih krajih. Doslej je na razpolago v zasebnih sobah 11 postelj, toda tudi te zaradi slabše turistične sezone v preteklem letu niso bile polno zasedene. Mnenja pa smo, da bi se tudi to vprašanje dalo bolje rešiti z boljšo povezavo gostinskega podjetja pri Pošti z Ljubljano, ki ima predvsem v glavni sezoni stalne težave s prenočevanjem turistov. Morda se bo to vprašanje premaknilo z mrtve točke sedaj, ko je gostinsko podjetje pri Pošti prevzelo v upravo gostinsko podjetje »Tavčarjev hram« iz Ljubljane. Zasebniki se tudi niso posluževali možnosti koriščenja kreditov za adaptacijo zasebnih turističnih sob. Za 40 ležišč se bodo prenočitvene kapacitete povečale tudi na Trojanah v gostišču Konšek. Društvo je tudi v stalnih stikih z LTŽ. Botrovali smo čolnu, ki jih je v letošnjem letu splovilo TD Zbilje, več članov se je udeležilo večera med slovenskimi polharji in rokovnjaškega tabora na Brdu. Društvo je v stiku s taborniki in upa, da bo s tem poživilo mladinski turizem. Jamarska sekcija turističnega društva se je osamosvojila. Je zelo aktivna in je v letu 1962 odprla Studenško jamo, letos pa bo odprla Zelezno jamo na Gorjuši. Društvo je sekcijo tudi materialno podprlo.

Društvo je upoštevano v perspektivnem razvoju Domžal in to predvsem z gradnjo turistične pisarne in bifeja pri bencinski črpalki.

Do sedaj je v gradnjo vložilo že preko 1.600.000 din, vendar s tem denarjem gradnja ne more biti končana. Treba bo dobiti posojilo. Na Sumberku je predviden gostinski lokal s prenočišči. Načrt zanj je izdelan, predloženi so tudi potrebni elaborati, dobiti bo treba le še potrebna finančna sredstva. Gostišče bo imelo preko 200 sedežev in 48 ležišč.

Propagandi bo treba posvetiti večjo pozornost. Poleg stavbe ObLO bo postavljeno reklamno okno. Društvo ureja avtobusne vozne rede, v času od zadnjega občnega zbora je imelo 3 predavanja, ki so lepo uspela. V diskusiji je tudi na važnosti tranzitnega inozemskega turizma in izrazil željo, da prav inozemskega turista čimdalj zadržimo v naši sredi, ker s tem bomo ustvarili lepe devize. To bomo pa dosegli, če bodo gostinske storitve v redu, če bomo turistu nudili razvedrilo, če bomo zanje organizirali krajše in daljše izlete v lepo okolico in podobno. Pri vsem tem je pa nadvse važna informativna služba, ki zaenkrat še šepa, upa pa, da bo stvar urejena, ko bo društvo imelo svoj lokal. Stremeti je treba tudi za tem, da se izboljša organizacija turizma. Zainteresirati je treba industrijska podjetja, da bi del (Nadalj. na 6. strani)

Krompirjeva plesen - najhujši sovražnik krompirjevih nasadov

Krompir je pri nas osnovno živilo, naj bo to v kmečki ali delavski družini.

V zadnjih nekaj letih je pridelek krompirja tako nazadovol, da smo bili primorani celo na uvoz. Razlogov za tako stanje je več in sicer:

Neurejenost odkupnih cen, nezadovoljiva skrb za selekcijo in pa nezadovoljiva ter pomanjkljiva zaščita krompirjevih nasadov proti boleznim in škodljivcem. Izmed vseh je daleč najbolj nevarna krompirjeva plesen ali fitoftora, ki se pojavlja vsako leto. V izrazito vlažnih in toplih poletjih se pojavlja v večjem, v suhih poletjih pa v manjšem obsegu. Bolezen povzroča glivica *Phytophthora infestans*, ki napada nadzemne in podzemne dele rastline. Prve pege se običajno pojavijo na spodnji strani listov, kjer se vlaga najdalj zadržuje in sicer v času, ko se krompirjevi grmi sklenejo. Optimalna temperatura za razvoj bolezni je od 18–22° C. Pri temperaturi, ki je pod 5° C in višja od 26° C, se spore slabše razvijajo.

Posamezne krompirjeve sorte so za plesen različno občutljive. Najbolj občutljive so rane in srednje rane sorte krompirja, nekoliko bolj odporne so pozne sorte. Proti plesni se borimo na dva načina in sicer: da sadimo samo zdrave krompirjeve gomolje in izločimo pred sajenjem vse okužene in sumljive gomolje.

Najbolj uspešen način zatiranja krompirjeve plesni pa je škropljenje, ki mora biti izvršeno takoj, čim se opazijo prvi znaki okužbe. Krompirjeve plesni ne moremo zdraviti, tem-

več lahko s škropljenjem samo preprečimo nadaljnje širjenje bolezni. Uspeh zatiranja pa je v prvi vrsti odvisen od pravočasnega škropljenja in pa tudi od pravilne izbire in priprave samega škropiva. Plesen zatiramo samo s škropivi, ki so sestavljena na bazi bakrenih pripravkov (bakreno apno, bodroška brozga) in pa s škropivi organskega izvora (Dithane, Litoran, Artocide itd.). V ta namen je več deset vrst škropiv. Važno je, da je koncentracija škropiva pravilna in pa, da je škropljenje izvedeno temeljito in pravočasno.

Razen plesni napade krompirjeve nasade tudi več vrst virusov, od katerih je najbolj razširjen virus črtavosti, ki ga prenašajo od bolnih na zdrave rastline listne uši, dočim se virusi S, A, M, Y, X prenašajo ali samo z dotikom ali pa z dotikom in listnimi ušmi.

Ko zatiramo krompirjevo plesen istočasno zatiramo tudi koloradskega hrošča oziroma ličinke koloradskega hrošča, če dodamo HCH pripravke DDT ali pa svinčeni arzenat. Kmetovalce obveščamo, da bo poročevalska služba preko radia in dnevnega časopisja sproti obveščala o pojavih plesni.

Družbena skrb za prehrano in ekonomska korist narekujejo proizvajalcem krompirja, da sami in s pomočjo kmetijske zadruge pokrenejo vse, da bodo površine pod krompirjem poškrapljene v nekaj dneh od napovedi oziroma pojave plesni.

Eventualne predloge za zboljšanje antifitoforne službe naj proizvajalci krompirja dostavljajo kmetijski inšpekcijski službi pri OBLO.

Tekmovanje z modeli motornih čolnov v malem bazenu domžalskega kopališča je pritegnilo veliko število učencev. Modeli, izdelani pri tehničnem pouku, so se v vodi dobro izkazali, tekmovalci pa je navdušilo tudi precej gledalcev, da so se vključili v modelarski krožek

Delo mladine na I. osnovni šoli v Domžalah

Šah: Na občinskem tekmovanju osnovnih šol v šahu, je sodelovalo 6 ekip (tri moške in tri ženske). Priborili smo si prvo mesto med mlajšimi pionirji, starejšimi pionirkami in mladinci. Na sektorskem tekmovanju pa večino drugih mest.

Modelarstvo: V modelarskem krožku so izdelovali modele motornih avtomobilov in razne makete. Občinskega tekmovanja motornih čolnov se je udeležilo 36 tekmovalcev iz naše šole. Prvo mesto je dosegel Igor Majhenič, drugo Miran Bukovec, tretje pa Franc Rebolj.

Tekmovanja v Moravčah z jadralskimi modeli in zmaji se je udeležilo večje število naših pionirjev. Pri tekmovanju z zmaji je dosegel prvo mesto Marjan Pečovnik, drugi je bil pa Stojan Rihtar.

Pionirji tekmujejo tudi v izdelavi prometnih znakov, ki jih režejo iz vezane plošče, lepo pobarvajo in nalepijo na lesenitne plošče. Napravili so za vsako učilnico po eno ploščo prometnih znakov. Poleg tega

opravljajo vse leto redno prometno pionirsko službo na treh križiščih v Domžalah. Mnogo pionirjev izdeluje radijske detektorske aparate s tranzistorji na zvočnike ali 'ušalke.

Na prireditvi »Pokaži kaj znaš« so pionirji tekmovali tudi v znanju prometnih predpisov, o organizaciji Počitniške zveze, športu itd.

Počitniška družina je na naši šoli zelo delavna. Ima 135 članov, od katerih jih bo 60 preživelo počitnice na letovanju v Pulju. Eno taborjenje pa so že imeli na Menini planini.

Pohod ob žici okupirane Ljubljane. Tekmovanja se je udeležilo 6 ekip Kluba mladih tehnikov na I. osnovni šoli v Domžalah. S svojo udeležbo so si priborili nagrado Ljudske tehnike.

Pionirske igre. Pri njih sodeluje večina pionirjev, ki so si zadali nalogo, da bodo v tem letu izpopolnili svoje znanje v tehniki in dostojno zastopali našo šolo pri vseh tekmovanjih in nastopih.

(Nadalj. s 5. strani)

sredstev za rekreacijo delovnega človeka vložila v gradnjo turističnih objektov, športnih parkov, vikendov, kampingov in podobno, kjer bi se delovni človek lahko razvedril in nabral novih moči. Okolica Domžal ima nešteto takih točk, omenil je Kolovec, Krumperk, sam športni park in druge. Potrebno bi pa bilo organizirati teden vljudnosti in čistoče, da bi tako občanom izostrili estetski čut.

Dr. Frantar, predsednik TD Kamnik je pripomnil, da bi prav sedaj, ko bo zgrajena žičnica na Veliko planino, bilo treba med obema društvoma ustvariti tesnejše vezi. Predvsem bo treba gledati za to, da bo tudi gostinska mreža nudila gostu vse, kar se pač da.

Drugi diskutanti so se ustav-

ljali predvsem pri čuvanju nasadov in zelenic, kar je doslej vse prej kot razveseljivo. Za zgled naj nam bodo prebivalci novega Velenja.

Iz vseh razprav je izhajalo, da bodo Domžale postale privlačna turistična točka le, če bodo vsi Domžalčani pristopili k urejanju kraja. Zato imamo vso možnost, kajti kraj je v neposredni bližini Ljubljane, kjer predvsem v glavni turistični sezoni primanjkuje prenočitvenih kapacitet, ki bi jih pri nas kaj lahko nudili. Če pogledamo v inozemstvo si ljudje prav s tem, ko oddajajo turistične sobe, tvvarjajo lepe dohodke. Če bomo znali prisluhniti potrebam turistov, ki jih je prav ob važni magistrali Maribor—Trst vedno več, bomo tudi Domžale lahko spremenili v privlačen turistični kraj.

V počastitev Dneva mladosti so pevski zbori I. osnovne šole pripravili 25. maja zvečer na šolskem dvorišču že tradicionalni pevski koncert, na katerem so peli otroški, mladinski in dekliški pevski zbor ter učenci prvih dveh razredov. Sodeloval je tudi orkester Glasbene šole, zbor pa sta vodili tovarišici Čelebičeva in Matičičeva

Lesno industrijsko podjetje Radomlje

Začetki Lesno industrijskega podjetja Radomlje segajo še v prejšnje stoletje. Leta 1895 je namreč tedanji kolovški graščak Feliks Stare postavil na mestu, kjer so sedaj proizvodni prostori tovarne, dva polnojarmenika, da bi tako lažje in donosneje izkoriščal lesno bogastvo svojih in okoliških gozdov. Tako je postal prvi proizvod obrata žagan smrekov in jelov les. Tega je bilo namreč tedaj v naših gozdovih zelo veliko, pa tudi prodajal se je dobro.

Kmalu po začetku obratovanja pa so žaganju hlodovine dodali izdelovanje zabojev, ki so bili že takrat zelo iskan izdelek. Nekoliko kasneje pa so začeli izdelovati še lesno volno in nekatere izdelke domače obrti. V letih 1919 do 1922 so podjetje rekonstruirali in ga opremili s tedaj najmodernejšimi stroji za obdelavo lesa. Zaradi tega se je proizvodnja precej povečala. Žagan les, zaboje in druge izdelke so lahko začeli izvažati in med prvimi tujimi odjemalci so bili Italija, Maroko in Palestina. Nato so postopoma prešli tudi na izdelavo preprostejših končnih izdelkov, in sicer so začeli izdelovati lesene pogonske jermenice in različne vrste ležalnikov. Za te nove proizvode so začeli uporabljati tudi bukovino, kar je med drugim tudi vplivalo na kasnejšo preusmeritev proizvodnje (stoli in mize). Končno je leta 1935 začel obratovati še mlin za lesno moko, ki se uporablja zlasti pri izdelovanju razstreliv.

Kot pogonsko moč so uporabljali Mlinščico in turbino, ki so jo postavili leta 1914, leta 1920 pa so vodni sili dodali še parno lokomobilo.

Podjetje je nemoteno delalo in se razvijalo vse do leta 1937, ko ga je zajel velik požar in uničil večji del strojev in naprav. Od posledic te nesreče si je podjetje opomoglo šele v začetku leta 1941, tik preden je našo deželo zajela vojna vihra. V tem času ga je vodila delniška družba, ki se je po kapitulaciji Jugoslavije kaj kmalu vdinjala okupatorju. Tako je začelo podjetje delati zanj in njegovo vojsko. Zato je razumljivo, da so enote NOV tovarno onespobile za obratovanje.

Po osvoboditvi je bila tovarna obnovljena in leta 1948 je prešla z zakonom o nacionalizaciji v sestav Lesno industrijskega podjetja Ljubljana, ki je tedaj vključevalo 19 večjih in manjših lesno industrijskih obratov v okolici Ljubljane. V nekaj letih nato je večina manjših obratov prenehala z delom in celotno podjetje se je osredotočilo v treh poslovnih enotah, in sicer v Borovnici, na Verdu in v Preserjeh pri Radomljah. Z začetkom leta 1962 pa so se posamezne enote osamosvojile in od tedaj deluje LIP RADOMLJE kot samostojno podjetje.

Že v tem letu pa je prišlo v podjetju do pomembne spremembe. Pripojila se mu je namreč Lesna industrija Domžale,

s čimer se je podjetje povečalo skoraj za eno tretjino.

Danes proizvaja LIP Radomlje žagan les iglavcev in listavcev, kosovno pohištvo (stoli lažjih konstrukcij in mize), galanterijske izdelke, lesno embalažo in lesno moko. V vrednosti celotne letne proizvodnje zavzema žagan les 37 %, pohištvo 48 %, galanterija 2 %, lesna embalaža 10 % in lesna volna 3%. Zanimivo je, da je bilo stanje pred 10 leti dokaj drugačno in da je žagan les zavzemal 52 % vse proizvodnje, drugi izdelki pa 14 %, 9 %, 22 % in 3 %. Že iz te majhne primerjave se lepo vidi, kako si podjetje prizadeva, da bi proizvajalo čim več končnih izdelkov.

V tako usmeritev proizvodnje silijo podjetje razen dejstva, da so končni izdelki mnogo donosnejši za podjetje, zlasti težave pri oskrbi za osnovno surovino, z lesom. Surovinska baza podjetja je območje ljubljanskega okraja severno od Save. Na tem predelu bi bilo lesa dovolj za podjetje, vendar posegajo na tržišče tudi druga podjetja in tako motijo stalno in normalno dobavo. Poleg tega je podjetje v glavnem navezано še na sezonski odkup, zaradi česar mora imeti stalno na zalogi velike količine lesa, kar močno obremenjuje njegova obratna sredstva.

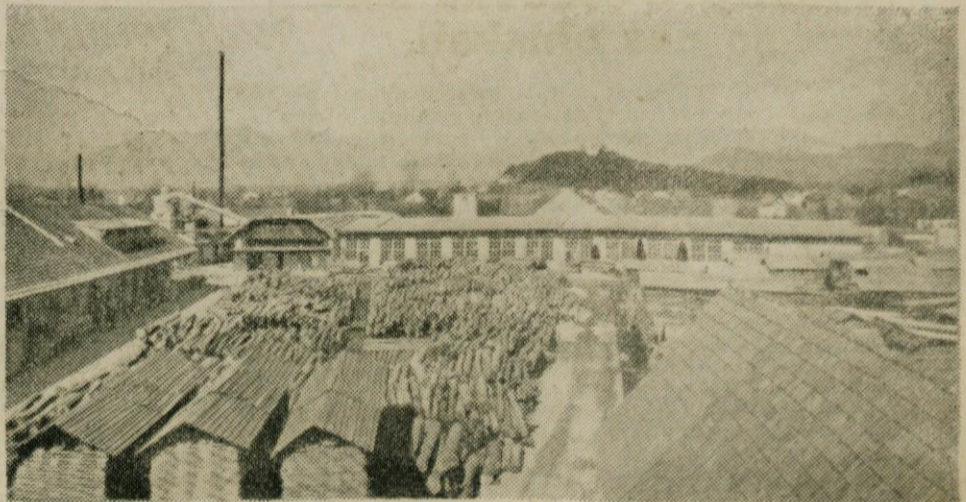
V prihodnje namerava podjetje v proizvodnji napraviti še korak dalje in preiti od sedanjega kosovnega masivnega pohištva na ploskovno delovno pohištvo in na finejše postopke obdelave.

Glede na ustvarjeni letni celotni dohodek spada LIP Radomlje med srednje velike gospodarske organizacije v domačinski občini in delovni kolektiv predvideva, da bo ustvaril letos za preko 650 milijonov dinarjev celotnega dohodka. Podjetje pa je pomembno zlasti zaradi izvoza, saj izvažata več kot dve tretjini svojih izdelkov. Glede izvoza je v naši občini na tretjem mestu in letošnji plan

predvideva 340 milijonov izvoza. Izdelke končne izdelave izvažata predvsem na zahodno tržišče in sicer v Anglijo, ZDA, Kanado, na Nizozemsko, v Švico, Nemčijo in Dansko, manjše količine pa gre do tudi na vzhod (na Madžarsko, v SZ in drugam). Žagan les pa gre predvsem v Italijo, Združeno arabsko republiko, Maroko in poleg Izraela še v nekatere azijske dežele.

V Ihanu sta sama prišla na volišče tudi zakonca Ana in Jože Markič, ki imata skupaj 164 let. Markič Jože je bil že pred vojno dolgoletni občinski odbornik in še sedaj vestno opravi vse državljske dolžnosti

Skladišče hlodovine in žaga LIP Radomlje v Preserjeh.

Radio klub v novih prostorih

Domžalski radioklub YU3-CAB, je bil pred dvema leti, ko je imel svoje prostore še v I. osnovni šoli, eden najboljših v Sloveniji. Ko pa se je moral preseliti s I. osnovne šole in mu je prostore odstopila II. osnovna šola, je dejavnost kluba popolnoma zamrla. Temu so bili krivi neprimerni, vlažni prostori, v katerih delo ni bilo mogoče, obenem pa je vlaga kmalu uničila precej aparaturo in inventarja. Edini izhod za klub je bil, da čimprej dobi primerne prostore, katere je po dveh letih res dobil v Krakovski ulici 26 v Domžalah.

Največ zaslug pri skrbi za nove prostore imajo od članov kluba predsednik Miha Pavlič, tajnik Cveto Naglič in član nadzornega odbora Ivo Smolnik. Toda vse akcije pri iskanju prostorov ne bi bile tako kmalu uresničene, če ne bi klubu priskočil na pomoč občinski odbor SZDL in pa Stanovanjska skupnost.

Že na zadnjem občnem zboru je bil sprejet sklep, da mora klub čimprej najti nove prostore in zato so vsi člani kluba sredi aprila z veseljem pozdravili novico, da je Stanovanjska skupnost zagotovila klubu prostore.

Upravni odbor kluba je sprejel sklep, da pomagajo pri adaptaciji novih prostorov vsi člani, kajti prostore je bilo treba popolnoma prenoviti. Delo je trajalo 14 dni, kajti treba je bilo izvršiti zidarska, mizarška, plesarska in še razna druga dela. Sledila je selitev in dokončna ureditev prostorov. Pri adaptacijskih delih je sodelovalo 22 članov kluba, ki so opravili 449 prostovoljnih ur.

Otvoritev novih prostorov je bila 24. 4. 1965. Predsednik je

pozdravil navzoče člane in goste in predal članom, ki so se najbolj izkazali pri urejanju prostorov plakete, vsem, ki so opravili več kot 20 prostovoljnih ur pa skromna darila. Največ prostovoljnih ur so opravili: Franci Mermal, Albin Hvastja in Cveto Naglič, ki so v času adaptacije novih prostorov žrtvovali za delo v teh prostorih ves svoj prosti čas.

S tem, da je Radio klub dobil svoje nove prostore, je UO izpolnil nalogo, ki jo je prevzel na zadnjem občnem zboru. Toda dejstvo samo, da ima klub lepo opremljene nove prostore, mu še ne bo povrnilo nekdanjega ugleda. Treba bo poživiti in organizirati delo v klubu tako kot je bilo nekdanj. Za uresničitev tega je bilo sklenjeno, da se organizira dežurstvo v klubu vsak torek in petek od 17. do 20. ure in ob nedeljah od 8. do 12. ure. V tem času je klub odprt za člane in vse druge, ki jih zanima delo v klubu in ki želijo postati njegovi člani.

Kmalu bodo popravljene vse aparature, ki jih je poškodovala vlaga in zgrajen nov UKV primopredajnik, da se bo klub lahko udeleževal raznih tekmovanj, tako mednarodnih in pa tudi v okviru Zveze radioamaterjev Jugoslavije. Prva večja akcija je bila UKV štafeta mladosti, ki je domaški radioklub prenašal s Kuma, sodeloval pa bo tudi na vseh drugih letošnjih akcijah, da si ponovno pridobi nekdanji ugled.

Vsem, ki so pomagali pri iskanju in urejanju prostorov, pa se člani Radiokluba lepo zahvaljujejo in zagotavljajo, da bodo s prizadevnim delom skušali opravičiti zaupanje organizacij, ki so klubu pomagale.

Pionirji I. osnovne šole so nas obiskali

Te dni so obiskali pionirji I. osnovne šole iz Domžal pod vodstvom svojih učiteljic pionirje na podružnični šoli na Rovih. Ob svidenju je pozdravil rovske pionirje, ki so prihitili iz svoje učilnice, eden domaških pionirjev, nato so ti zapeli pod vodstvom tovarišice Maticičeve nekaj partizanskih in narodnih pesmi in zanje poželi od mladih rovskih poslušalcev burno priznanje. Upravitelj Vodnik jim je nato v kratkem orisal kraj Rova in njegovo zgodovino, ki je tudi po svoje zanimiva. Vsi so tovariša z velikim zanimanjem poslušali. Po tem kratkem predavanju pa so domaškim pionirjem zapeli nekaj pesmi tudi

rovski tovariši skupaj pa smo vsi zapeli pionirsko himno. Za obisk se je pionirjem zahvalil načelnik rovskih pionirjev Uršič Henri, z željo, da bi nas še večkrat obiskali.

Po programu so rovski pionirji odpeljali svoje mlade goste na šolsko igrišče, kjer so se pomerili v raznih igrah. Tako je prav lepo minil ta prijetni in nenadejani dogodek. Mnenja smo, da bi taki obiski med posameznimi šolami rodili lahko mnogo dobrih sadov in bi tudi vzgojno vplivali na naše najmlajše. Prijateljstva, ki se ob takih prilikah ustvarjajo, so po navadi trajna in lepa.

Pionirji z Rov

Podpredsednik starega občinskega odbora, Ivo Vidali, predaja ob navzočnosti republiškega poslanca Srečka Rihtarja in drugih most svojemu namenu

Praznik v Zalogu pod Trojico

Prebivalci Zaloga in okoliških vasi so v nedeljo 19. maja v prazničnem razpoloženju dočakali dan, ko se jim je po več letih izpolnila želja po novem mostu čez Račo.

Sredstva za material je zagotovil Občinski ljudski odbor Domžale, za kar gre posebno priznanje bivšemu predsedniku tovarišu Habjanu. Prebivalci krajevnega odbora Zalog pa so s prostovoljnim delom sami opravili vsa gradbena dela. Na dan proslave je goste pričakala pred vasjo Zalog godba iz Mengša, dekleta, fantje in pionirji v narodnih nošah, posebno pa so nas presenetili mladinci in mladinke iz sosednjega Škocjana, ki so prihajali na konjih. Po povorki v vas je Anton Cerar v imenu krajevnega odbora Socialistične zveze pozdravil vse navzoče, med drugimi tudi podpredsednika občine Domžale Vidali, ki je zastopal odsotnega predsednika, dalje Jerneja Leniča, predsednika občinskega odbora SZDL in Srečka Rihtarja, republiškega poslanca, navzoč pa je bil tudi dosedanji občinski odbornik Martin Klopčič. V uvodnih besedah se je zahvalil domačinom za prostovoljno delo, posebno tistim, ki so največ prispevali, in poudaril, da

je cena mostu le pol milijona (z redno oddajo del gradbene-mu podjetju bi tak most stal preko dva milijona). Rekel je da če bodo občani enotni še vnaprej in se ne bodo dali motiti od posameznikov, da bodo na območju krajevnega odbora lahko še marsikaj napravili. Nato je predal besedo tov. Vidali, ki je v svojem govoru dal priznanje prebivalcem tega kraja, ki so dokazali, da se da z malimi sredstvi, ki jih je dala občina, veliko napraviti, če so ljudje oziroma občani enotni. Za njim je govoril še republiški poslanec Srečko Rihtar in v govoru prikazal razvoj kmetijstva in industrije na področju domaške občine in Slovenije.

Po končanih govorih so mladinke izročile šopke tov. Vidali in poslancu Rihtarju, pionirka v narodni noši pa je ponudila škarje podpredsedniku Vidali, da je prerazl trak in odprl novi most. Godba je zaigrala koračnico, sprevod v narodnih nošah in ostali so šli čez most nazaj na veselični prostor in v veselem razpoloženju s petjem in plesom zaključili krajevno slavnost, ki bo ljudem še dolgo ostala v spominu.

Krajevni odbor SZDL Krtina

Krajevni odbor SZDL osbega vasi: Krtino, Studenec, Brezje, Škocjan, Račo, Račni vrh in Zeje. V volilnem imeniku je vpisanih 417 volivcev. Delo na tem področju vodi novoizvoljeni odbor, ki ga sestavlja jo:

1. Ivan Prašnikar, predsednik
  2. Marija Zarnik, tajnik
  3. Gašper Slaper, blagajnik
  4. Anton Gostič, član
  5. Pavel Jeretina, član
  6. Franc Orehek, član
  7. Janez Jasenc, član
- V nadzornem odboru so:

1. Ciril Grošelj, predsednik
2. Ciril Zarnik, član
3. Angela Role, član

Zadnja dva zbora volivcev sta bila za naše razmere še dokaj dobro obiskana. Obravnavali so družbeni plan in proračun občine ter volitve z določanjem kandidatov. Kandidata sta bila dobro izbrana. Kandidat Janez Merela je bil na dan volitev 26. maja izvoljen z 42 glasovi večine. Volilo ni 70 volivcev. Od teh je bilo 35 opravičeno. (Nadalj. na 11. strani)

Kamniški zbornik VIII – 1962

Predel od Kamniških planin do Save je bil v zgodovinskem razvoju in je še danes v marsičem tako povezan, da je skoraj nemogoče proučevanje zgodovinske, geografske, narodopisne in kulturne podobe ter tudi nekaterih aktualnih gospodarskih problemov posameznih večjih krajev na Kamniškem iztrgati iz tega širšega okvira, če jih želimo zares vsestransko osvetliti. Tega se je zavedalo tudi uredništvo Kamniškega zbornika in je v predgovoru k drugemu letniku 1965 poudarilo, da ne bo objavljalo le prispevkov o Kamniku in okolici, temveč bo uvrstilo v zbornik tudi razprave in prispevke z domžalskega, mengeškega in moravškega območja.

Doslej je izšlo osem letnikov Kamniškega zbornika. Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da uredništvo iz leta v leto dosledneje izvaja svoj razširjeni program. Med doslej objavljenimi prispevki, ki so posebno pomembni za naše območje, bi bilo potrebno omeniti dve razpravi Vlada Valenčiča »Prebivalstvo kamniškega področja skozi tri stoletja (VI, 1958 str. 41–87) in »O slamninarski domači obrti« (V, 1959 str. 165–194) ter dva prispevka Albina Pavlina »Domžale v svojem razvoju« (III, 1957 str. 300–322) in »Gospodarstvo občine Domžale« (IV, 1958 str. 256–282).

Najbolj pa se tesna povezanost območij sedanje kamniške in domžalske občine vidi v prispevkih iz NOB. V tem obdobju je bila usoda prebivalstva vsega tedanjega kamniškega partijskega okrožja tako neločljiva, formiranje partizanske vojske in snovanje političnih ter oblastnih organizacij pa tako tesno povezano, da bi bilo lokalno obravnavanje posameznih dogodkov brez širšega pregleda lahko le v škodo pravilnemu vrednotenju posameznih dejstev in dejavnosti. Avtorji prispevkov v Kamniškem zborniku VII – 1961, ki je posvečen dvajsetletnici vstaje, so to v polni meri upoštevali. Ivan Vidali je v obsežnem prispevku »V boj za svobodo« (VII, str. 7–275) zbral spomine udeležencev NOB v kamniškem okrožju. S sistematično urejenimi spominskimi prispevki, dopolnjenimi ponekod še z okupatorjevimi in partizanskimi arhivskimi viri, je podana dokaj pregledna slika razvoja NOB na Kamniškem, ki jo prispevki Toma Brejca, Franca Podstudenška-Roka, Danila Cerkvenika, Ivana Liparja-Iztoka, Josipa Jerasa-Branka, Franca Zupančiča-Marjana in Petra Klavčič lepo dopolnjujejo. Posebej naj opozorimo tudi na sestavek Zvoneta Verstovška »Partizanski kraji na Kamniškem« (VII, str. 351–387, v katerem je avtor zbral pomembnejše podatke iz NOB o posameznih krajih in pomnikih naše revolucije. To delo lahko koristno služi učitelstvu naših šol pri organiziranju ekskurzij v partizanske kraje.

Za boljše razumevanje vstaje 1941 in nadaljnjega razvoja NOB v kamniškem okrožju je nujno potrebno poznati razvoj delavskega gibanja pred vojno. To vrzel je v predzadnjem letniku Kamni-

škega zbornika poskusil izpopolniti Srečko Zabrič s prispevkom »Delavsko gibanje med obema vojnama na Kamniškem« (VIII, str. 3–56).

V uvodu navaja avtor uporabljene vire in ugotavlja, da je s področja kamniškega okraja v ohranjenih dokumentih zabeleženih za obdobje 1918–1941 skupaj 15 stavk in 60 kolektivnih pogodb. To je vsakakor lep rezultat dejavnosti delavskih strokovnih (sindikalnih) organizacij. Pred opisom lokalnih razmer poskuša pisec na nekaj mestih podati na kratko tudi pregledno sliko zlasti slovenskega delavskega gibanja. Pregled razvoja delavskega gibanja na našem območju začena s prikazom stavke delavk 11. aprila 1918 v Lädstätterjevi slamninarski tovarni v Domžalah. Neposredno po ustanovitvi Kraljevine SHS pa vse do šestojanuarske diktature so se delavske politične, strokovne in prosvetne organizacije najuspešneje razvijale v Kamniku. Do konca 1920, ko je bila z Obznano dejavnost komunističnih organizacij prepovedana, so tudi kamniški komunisti pokazali precejšnjo aktivnost. Dve vidni manifestaciji njihove moči sta bili organizacija solidarnostne stavke in shoda kamniških delavcev ob velikem železničarskem štrajku aprila 1920 in razvitje delavskega prapora junija, 1920. Lep uspeh pa so komunisti dosegli tudi na volitvah v ustavodajno skupščino novembra 1920. Tudi po upadu povojnega revolucionarnega gibanja mezдно in stakovno gibanje na Kamniškem ni zamrlo. Avtor omenja z nekaj podatki stavke februarja oziroma aprila 1922 v slamninarski tovarni Lädstätter v Domžalah in Stemberger & Mellitzer v Mengšu. Najbolj vztrajno pa so se za izboljšanje svojega položaja v dvajsetih letih borili delavci Titana in so zato njihove akcije za sklenitev kolektivnih pogodb, veliki stavki februarja 1920 in junija–avgusta 1921 ter izpor oktobra 1925 zaslužile podrobnejši opis.

Sreda tridesetih let je pomembna prelomnica v delavskem gibanju na Kamniškem. Strokovne organizacije so si utirle pot v večino tovarn. Podjetniki se niso brez vzroka upirali nastajanju delavskih organizacij, kajti prav kmalu so občutili moč organiziranega proletariata. Iz tega časa je avtor zelo podrobno obdelal majsko stavko 1934 v Ramčevi tovarni na Duplicah, kjer je zaradi neznosnih razmer prišlo do prve velike delavske akcije v tem obdobju. Pravični boj dupliškega delavstva so komunisti moralno, deloma pa tudi materialno podprli, in tako pripomogli k delnemu uspehu stavke. Tudi razmere po tej stavki so v članku solidno prikazane.

Mezdni in delovni pogoji v Bonačevi tovarni na Količevem so bili skrajno slabi. Avgusta 1935 se je delavstvo končno poslužilo svojega najmočnejšega orožja – stavke, da bi tako prisililo podjetnika na spoštovanje svojih osnovnih pravic. Sele po osemtedenskem hudem boju je količevsko delavstvo uspešno zaključilo stavko. Delavski zaupniki so nato vztrajno in uspešno vodili nadaljnja mezdna

gibanja in sklenili so vrsto kolektivnih pogodb. Decembra 1935 je tudi delavstvo tovarne Induplati v Jaršah s sklenitvijo kolektivne pogodbe doseglo pomemben uspeh. Posebno težki so bili pogoji v tovarni Medič & Zankl. Delavstvo je moralo dvakrat celo s stavko prisiliti podjetnike k izpolnitvi svojih upravičenih zahtev (najpomembnejše stavke od 20. do 30. julija 1936 avtor ne omenja). Tudi pri Meščanski korporaciji v Kamniku so se razmere izboljšale šele po stavki spomladi 1938. Delavstvo v tovarni obvezilnega materiala Kocjančič & Co. na Viru je po odločnem nastopu v kolektivnem izporu od 3. do 13. julija 1936 doseglo v kolektivnih pogodbah razmeroma ugodne mezdne postavke in delovne pogoje. Avtor se bežno dotakne še boja delavstva v nekaterih manjših podjetjih, več podrobnosti pa navaja le še o gibanjih za sklenitev kolektivnih pogodb pri Titanu.

Svoj prispevek zaključuje s kratko omembo delavskega prosvetnega in športnega udejstvovanja ter nastanka prvih komunističnih celic v kamniškem okrožju. Velika škoda je, da je člane, ki obravnava tako pomembno obdobje zgodovine našega območja, zelo pomanjkljiv.

Zaradi precej številnih napak, ki imajo svoj izvor predvsem v površnosti, vzbuja Zabričev prispevek na nekaterih mestih celo prej vtis koncepta kot izdelane razprave. Zato je tudi tekst na več mestih nerazumljiv. V vsej razpravi je le malo strani, na katerih ne bi bilo ene ali več napak. Veliko napak je avtor zgrešil v pisanju imen podjetij, delavskih voditeljev in zaupnikov. Na več mestih samovoljno spreminja ime glavnega nahajališča virov Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani (na str. 38 ga je preimenoval celo v Inštitut za delavska vprašanja), netočno pa navaja tudi nekatere podatke iz ohranjenih kolektivnih pogodb in poročil o stavkah (na str. 6 je iz stavke od 13. do 23. oktobra 1921 v Bistri v Domžalah napravil kar dve, eno v Kovinski industriji, drugo v Bistri; na str. 22 so navedeni podatki iz kolektivne pogodbe delavstva tovarne Titan iz oktobra 1927. V točki V navaja avtor, da določa pogodba naslednje: »Če delavec po 14-dnevnem službovanju izostane z dela zaradi bolezni oz. nenamerne ali nemarnostne nezgode, se mu izplača za enotedensko mezdna plača in hranarina bolniške blagajne po zadnji urni mezdi.« V originalnem tekstu pogodbe pa je ta člen formuliran takole: »Ako je delavec po vsaj 14-dnevnem službovanju vsled bolezni ali nezgode polne 4 tedne zadržan od dela, ne da bi bil to zakrivil namenoma ali z veliko nemarnostjo, mu podjetje izplača razliko za 1 (eden) teden med njegovo plačo in hranarino, katero prejema od Bolniške blagajne. Za plačo se vzame ključ zadnje urne mezde.« V razpravi je zapisano v členu VIII: »Sprejem in odpust delavcev opravlja obratovodstvo z delavskimi zastopniki, v originalu pa piše: »Sprejem in odpust delavcev vrši slej ko prej samo obratovodstvo »Titana« d. d. odn. po svojih zastopnikih (mojstrib).« Napačno je navedenih še nekaj podatkov iz omenjene pogodbe).

Tudi pri opisovanju splošnih razmer v

državi in posebej v Sloveniji je vrsta velikih netočnosti (na strani 11 je avtor zapisal, da se je socialistična stranka »šele poleti 1920 v Vukovaru preobrazila s pristopom različnih delov delavskih strank v Komunistično partijo Jugoslavije« — v resnici pa se je le preimenovala in na novo so bili zastopani le slovenski komunisti; Centralni delavski sindikalni svet Jugoslavije ni bil ustanovljen junija 1920, temveč sočasno s Socialistično delavsko stranko Jugoslavije (komunistov) aprila 1919; na strani 12 je zapisano, da so železničarji z veliko stavko aprila 1920 hoteli preprečiti »namen vlade poslati intervencijske sile na Madžarsko.« Pravi vzrok je bila vladna razveljavitev protokola sporazumna s strokovno organizacijo transportnih delavcev in uslužbencev. Proti intervenciji je bila uperjena stavka julija 1919, Madžarsko sovjetsko republiko pa je uničila intervencija domače in tuje reakcije že avgusta 1919. V Sloveniji je bilo na volitvah za ustavodajno skupščino že novembra izvoljenih pet komunističnih poslancev, v vsej državi pa 58, avtor piše na strani 13, da je imela KPJ v parlamentu le 55 poslancev od tega kar 16 iz Slovenije; na naslednji strani je povsem neupravičeno spremenil vladno Obznanilo v skupščinski zakon, popolno nerazumljivo

pa je tudi, kako more avtor nai sti strani govoriti o neki šestojanuarski ustavi 1929. Na strani 17 je znanega hrvaškega politika Stjepana Radića in njegovega nečaka Pavla »pobratil« itd.). Primer velike površnosti je tudi avtorjeva pripomba, da je bil tov. Miha Marinko predsednik LRS (str. 32) in da je tov. Marijan Dermastia vodil na Kamniškem oboroženo vstajo tudi leta 1942, (str. 33). Nekaj večjih napak izvira tudi iz nepreverjanja uporabljenega spominskega gradiva, kajti pisci res ne morejo vedno točno časovno opisati zelo odmaknjenih dogodkov (n. pr. v stavku na str. 28: »Tako vemo, da so bile 28. ali 29. za delavstvo tovarne Remec na voliču gostilne Krulovec volitve v Delavske zbornice.« sta dve napaki — nepopolno datiranje in nepravilno pisanje o volitvah v več delavskih zbornic pri nas.

Mnogim napakam bi se avtor lahko izognil z bolj skrbnim iskanjem virov. Že iz prikaza uporabljenih virov na začetku razprave se vidi, da avtor svoje naloge ne bo mogel zadovoljivo opraviti. Po glasilih Strokovne komisije, Jugoslovanske strokovne zveze, Narodne strokovne zveze in Zveze združenih delavcev, ki so vestno spremljala razvoj domala vseh pomemb-

nejših akcij svojih strokovnih organizacij v kamniškem okraju, bi avtor svoj pregled delavskega gibanja na našem območju lahko občno izpopolnil. Precej gradiva je seveda tudi še v drugem časopisju. Uporabil pa je vsega nekaj števil delavskega časopisja in tudi arhivskega gradiva je ostalo še precej nepregledanega. Zato se z avtorjevimi pritožbami na nekaj mestih, da ni bilo mogoče dobiti več virov, ne moremo strinjati, s pripombo o »skrbnem iskanju pa celo ne, (str. 47), kajti časopisje je vendarle lahko dostopno. Posebno v glasilu JSZ »Delavski pravici« so od srede tridesetih let skoraj v vsaki številki objavljeni dopisi iz organizacij v kamniškem okraju.

Razvoj delavskega gibanja na Kamniškem je torej v tej razpravi na mnogih mestih podan netočno, vrsta pomembnih dogodkov pa je ostala nezabeležena ali slabo osvetljena (delovanje delavskih organizacij v vrsti podjetij, sodelovanje z našega območja na taborih Ljudske fronte, zanimiva akcija grobeljskih misijonarjev za ustanavljanje podružnic Zveze združenih delavcev itd.) Avtor je v razpravi ostal precej daleč od v naslovu začrtanega cilja, prispevek pa je tudi precej pod solidnim nivojem drugih razprav v osmem letniku Kamniškega zbornika.

PISMA, VPRAŠANJA, ODGOVORI

OBCNI ZBOR DOMZALSKEGA PARTIZANA

V četrtek, 15. junija so se člani domžalskega TVD Partizan zbrali na svoj redni letni občni zbor. Ob še kar zadovoljivi udeležbi — v glavnem mladine — so posamezni odborniki poročali o delu društva v pretekli sezoni in ugotovili, da so vsi oddelki razen članic, vse leto redno telovadili in nastopali, da je interes šolske mladine za redno splošno vadbo še vedno velik, da pa manjka sposobnih in prizadevnih vodnikov, ki bi bili voljni prevzeti posamezne oddelke. Govora je bilo o tem, da so vodniki v Partizanu še edini trenerji-amaterji, ki svoje delo vrše brez kakršnih koli honorarjev ali nagrad, marsikdaj celo brez potrebnega priznanja. Glavni del razprave pa se je sukal okoli finančnih sredstev oziroma okoli njihove delitve. Ugotovljeno je bilo, da to društvo, ki je osrednje partizansko društvo in občini, za vse svoje potrebe prejema od občinske zveze le skromen procent celotnih sredstev, ki so namenjena za telesno vzgojo, da se v tem kaže pomanjkanje razumevanja za tisto panogo telesno vzgojne dejavnosti, ki naj bi vzgajala kader za vse športne panoge in da ne bo mogoče v bodoče dosegati športnih uspehov v nobeni specializirani športni panogi, če naša mladina ne bo šla skozi osnovno šolo telesne vzgoje, tj. preko osnov-

ne splošne vadbe k specializaciji in kvaliteti, kajti kvaliteta zraste lahko samo iz množičnosti.

Po razpravi je bil izvoljen nov enajstčlanski odbor, v katerem so po večini ostali stari, tj. dosedanji člani.

OBCINSKA GASILSKA ZVEZA BO RAZVILA SVOJ PRAPOR

Občinska Gasilska zveza v Domžalah bo v mesecu juliju razvila svoj prapor. Vecina naših gasilskih društev namreč že ima svoje društvene prapore, zato je upravni odbor Zveze sklenil na eni svojih sej, naj bi tudi Zveza razvila svojega in sicer ob občinskem prazniku v Domžalah. Sedaj je že na delu pripravljalni odbor pod vodstvom Valentina Breznika, da pripravi vse potrebno za to slovesnost. Zveza se bo obrnila na vsa domača društva, kakor tudi na vsa industrijska podjetja s prošnjo, da jo po svojih močeh tovariško podpro in dajo s tem priznanje za njeno dosedanje delo v splošno korist naše skupnosti.

Letos se pripravljajo tudi gasilci iz Loke pri Mengšu na praznovanje 35-letnice svojega obstoja. To društvo je v času svojega delovanja pokazalo veliko požrtvovalnost za gasilsko stvar. Ima krasen gasilski dom, novo motoriko in odlično izvežbane operativce.

Prav tako se pripravljajo tudi gasilci na Pšati k praznovanju štiridesetletnice svojega obstoja. Tudi to društvo je vedno kazalo veliko aktivnost in prizadevnost za čimvečjo usposobljenost tako v preventivi kot v organizaciji sami.

Vprašanje: Že pred nekaj meseci ste prenehali z objavljanjem nadaljevanja osnutka statuta naše občine. Obljubili ste, da bo prekinitev trajala samo en mesec, sedaj pa že tri mesece nismo o njem slišali ničesar. Mnogo nas je, ki se živo zanimamo za oblikovanje temeljne listine naše komune, zato prosim, da bralce obvestite, kje so vzroki za tako dolgo prekinitev in kdaj bo celotni osnutek dan zborom volivcev v razpravo.

Odgovor: Na prvi seji nove občinske skupščine je bila imenovana posebna komisija za pripravo osnutka statuta. Ta komisija je že pričela z delom. Prva njena naloga je, da že objavljeni del statuta prilagodi novim ustavnim načelom, nato pa bo nadaljevala delo tam, kjer je prejšnja komisija obstala. Upamo, da bomo v naslednji številki lahko že več poročali o njenem delu.

Vprašanje: Tudi jaz imam željo, da bi postal šofer amater, pa vas prosim za objavo, kako bi prišel do tega. Rad bi vedel, kje se lahko prijavim, kdaj so tečajji, koliko ur praktične vožnje moram opraviti in koliko vse to stane. Ker je še mnogo meni enakih, ki bi želeli odgovora na moje vprašanje, prosim, da ga objavite v vašem

listu. Posebno me zanimajo tudi stroški s tem v zvezi.

Vprašanje: V OP je bilo pred meseci objavljeno, da gradnja turistične pisarne pri bencinski črpalki v Domžalah hitro napreduje in da so vsi izgledi, da bo že do začetka letošnje sezone odprta. V zadnjem času pa opažamo, da so dela na tem objektu zastala, to pa bo povzročilo, da bodo tudi že v letošnji turistični sezoni tujci vozili mimo Domžal in nosili denar tja, kjer se bolj zavedajo, kako dragocena so sredstva, pridobljena s turizmom.

Tov. urednik!

Kje so vzroki, da objekt, začet že lani, še danes stoji nedograjen in zapuščen, ko pa nam na drugi strani tako zelo manjka lokalov, kakršen naj bi bil ta.

Odgovor: Da gradnja turistične pisarne in bifeja pri bencinski črpalki v Domžalah tako počasi napreduje, je vzrok predvsem v tem, ker Turistično društvo Domžale ni imelo dovolj finančnih sredstev, svoja lastna sredstva pa je že v celoti vložilo v gradnjo.

Sedaj pa, ko je društvo dobilo v banki potreben kredit, bo gradnja hitreje napredovala. Dokler društvo ni imelo zagotovljenih finančnih sredstev, ni moglo skleniti pogodb za izvedbo obrtniških del. Te pogodbe bodo sedaj, ko so odobrena sredstva v kratkem sklenjene. Najtežje bo z dobavo hladilnega pulta, ker bo na dobavo treba čakati 2 meseca. Do sezone objekt prav iz navedenih razlogov ne bo zgrajen, poslovati pa bo pričel jeseni.

Železna jama

Bralce gotovo zanima, kako napreduje delo v Zelezni jami, še bolj pa najbrž, kdaj bo odprtá, da si jo bodo lahko ogledali. Ker smo v eni prejšnjih številčk jama samo že opisali, objavljamo danes podatke o ureditvi in opravljenem delu.

Izgotovljen je vhodni rov s kamnitimi stopnicami. Da ne bi prišlo do uničenja jame — razbijanja kapniškega nakita, kar so otroci že poskušali in se žal pogosto ponavljá v naših jamah, smo jo morali zapreti. Zelezna jama je dobila železna vrata. Jama je očiščena nesnage. Velik kup kamenja, ki so ga skozi stoletja nametali v jamo radovedni mimoidoči popotniki, da so tako spoznali njeno globino, je izravnán. V prvem prostoru so speljane široke steze. Razširjen je hodnik iz prvega prostora v srednjo dvorano. Sedaj imamo precej težav z montažo prečnih nosilcev za mostove. Ze prihodnji teden bomo montirali 6 m dolg žele-

zen most, ki ga bo treba dvigniti 10 m visoko nad prepád v srednji dvorani. Ker so stene gladke, je precej dela s postavljanjem provizoričnih odrov. Čeprav smo bili vsi jamarji, ki smo raziskovali Zelezno jamo mnenja, da je v celoti raziskana, smo pred dnevi našli nov neznan rov, ki nam nalaga novo delo in tudi program za nadaljnjo ureditev jame. Našli smo tudi več kapniških lepot v stranskih rovih. Če še pove-mo, da je zadnja največja dvorana še nedotaknjena, kar se tiče ureditve, bralci lahko sklepajo, da smo z ureditvijo Zelezne jame komaj na pol poti.

Posebna težava je v tem, ker do jame ni lepe ceste. Ker jamarjem ni kazalo drugega, so se skupaj z nekaterimi domačini oprijeli popravila. Nazadnje je prav, da tudi povemo, da potres ni prizadejal jami nobene škode, niti ni opaziti nobenih posledic.

Jamarski klub Domžale

Uspela glasbene prireditve

Ob 10. obletnici proslavljanja dela DPD Svobod in oddečka Glasbene šole v Mengšu so bili organizirani trije glasbeni večeri, katerih namen je bil prikazati glasbeno dejavnost in uspehe na vokalnem in instrumentalnem področju. Jubilejna proslava, ki je bila v soboto v Mengšu je pokazala, da je delo glasbene šole zelo plodno in da so posamezne skupine, ki delujejo pri glasbeni šoli že na tako visoki stopnji, da lahko izvajajo tudi zahtevnejša klasična glasbena dela. Izvajanje salonskega orkestra

(odlomki iz opere Traviata) je bilo res kvalitetno in poslušalci so bili presenečeni nad harmonijo, ki je izzvenela iz vrst orkestra.

Posebnega uspeha pa sta bila deležna tudi pihalna orkestra, ki obstajata v Domžalah in v Mengšu. V nedeljo pa je bila revija mladinske zborovske glasbe, na kateri so nastopili mladinski pevski zbori vseh osemletk s področja občine. Tudi njihovo izvajanje je bilo na dostojni kvalitetni višini, tako da lahko ugotavljamo nenehni kvalitetni razvoj te dejavnosti v vseh šolah. V ponedeljek pa je bil glasbeni večer v Domžalah. Gojenci glasbene šole, oddelka v Domžalah, so prikazali svoj glasbeni razvoj in dosežke na glasbenem področju. Posebno pa je še ugajal moravški pevski zbor, ki je navdušil poslušalce z dobro uglašeni glasovi in z velikim

Šlandrovci dobe spomenik

(Nadalj. z 8. strani)

vičnih, 35 pa ni volilo iz neznanega vzroka. Volišče je bilo primerno okrašeno. Volili so tudi stari, onemogli ljudje, ki so bili pripeljani na volišče z avtomobilom.

Občani si žele takojšnjega popravila mostov, asfaltiranje ceste proti Moravčam, o tem so govorili že celo desetletje in stolov v prostoru za sestanke in prireditve. Sedimo na deskah s podstavljenimi starimi stoli. Potrebovali bi 80—100 stolov. Nekateri so pripravljani v ta namen darovati hrastovino.

V jesenskem času bi radi dobili predavateljca za sadjarstvo in za poljudnoznanstvene teme. Taka predavanja so bila v preteklosti dobro obiskana.

Clani upravnih odborov drugih organizacij sodelujejo na skupnih sejah, kar se je kot koristno pokazalo posebno v predvolilni dejavnosti. Želeli pa bi, da bi tako sodelovanje ostalo tudi še za naprej.

V nedeljo, 30. junija bo odkritje spomenika 23 padlim šlandrovcem, ki so pokopani v skupnem grobu med Veliko in Križevsko vasjo pod Cieljem. Vsi so padli ob nemški ofenzivi avgusta 1943. leta. Grobišče je bilo po vojni zasilno urejeno, leta 1962 pa je občinski odbor ZB Domžale naročil spomenik, za slovesnost odkritja pa je postavil poseben odbor, sestavljen iz zastopnikov Združenja borcev občin Domžale, Ljubljana-Moste-Polje in Litija. Na dan odkritja spomenika, bo odkrita tudi spominska plošča

posluhom za melodijo. Tako je prvi del proslavljanja 10-letnice dela na ljudskoprosvetnem in glasbenem področju pokazal kvalitetno rast glasbene vzgoje. To proslavljanje bo trajalo vse leto in bo zajelo vsa področja dejavnosti kulturnih institucij in ljudskoprosvetnih društev. Zeleti bi bilo, da bi se to delo še bolj razvijalo in da

bi res stalno bogatilo našega delovnega človeka in mu dajalo dovolj osnove za njegovo kulturno izobraževanje.

Brošura, ki je izšla ob tej priliki pa je namenjena pred vsem temu, da bi pokazala pota desetletnega razvoja in stremljenja, ki so zajeta v delu kulturnih skupin na področju celotne občine.

Iz Moravč

Ze dolga leta v Moravčah ugotavljamo, da sedanje šolsko poslopje ne ustreza več svojemu namenu, posebno ker je število učencev vsako leto večje in ker je namen, da bi vsi otroci moravške doline od 5. polno osemletko v Moravčah. Kljub tej ugotovitvi pa se dolga leta nismo mogli zediniti za kraj, kjer naj bi nova šola, katere gradnja je postala že nedoželjiva, stala.

Da bi se vprašanje gradnje premaknilo z mrtve točke, so ljudje na zboru volivcev sklenili, naj o lokaciji za novo šolo dokončno odloči posebna komisija, katero naj sestavljajo predstavniki občine, okraja in republike in gradbeni strokovnjaki. Ta komisija se je 13. junija sestala v Moravčah in po

vsestranski razpravi in upoštevnanju vseh dejstev sklenila, naj se nova šola zgradi v novem delu Moravč, t. j. tam, kjer stojijo že tudi zdravstveni dom, zadržni center in kulturni dom, t. j. na Cebulovni. S to lokacijo se je strinjal tudi okrajni urbanistični inšpektor, zastopnik republiškega sveta za šolstvo, kakor tudi vsi navzoči predstavniki organizacij iz Moravč, predsednik občinske skupščine Domžale, Jože Pogačnik pa je obljubil gradbenemu odboru vso pomoč. S tem sklepom je odstranjena glavna ovira za hitrejšo priprave za gradnjo nove šole, od prizadevnosti gradbenega odbora pa bo v veliki meri odvisno, kdaj se bo z gradnjo tega prepotrebne objekta zares pričelo.

Potres prizadejal škodo

V nedeljo 19. maja je bilo v vsej občini čutiti precej močan potres, katerega središče je bilo sicer v okolici Litije, vendar je tudi v nekaterih vaseh na Moravškem, ki leže ob znani tektonski prelomnici, posebno v Mošeniku, Dolah, Vrbi, Mo-

ležil dosedaj že več kot 20 potresnih sunkov, ki pa so vedno šibkejši in kažejo, da se bo zemeljska notranjost počasi spet umirila. Na občini zbirajo podatke o oškodovancih in o obsegu škode. Dosedaj je prijavi-
DOMŽALE
Denarcev, ki jih 40 večjih škod, škoda pa je ocenjena na ca. 30 milijonov dinarjev. Prijave o škodi še vedno prihajajo, zato te številke niso še dokončne in bodo verjetno višje.

Uspela razstava

Galanterijski oddelek usnjarske šole v Domžalah je ob zaključku pouka, tj. od 14. do 17. junija priredil razstavo izdelkov svojih učencev. V okusno aranžiranih prostorih so učenci vseh treh letnikov razstavili vse artikle, ki spadajo v nji-

hovo stroko, od denarnice do kovčkov in modernih ženskih torbic. Oblika in kvaliteta izdelkov dokazujeta, da je bila ustanovitev galanterijskega oddelka upravičena, da bodo tehniki te stroke, katerih naša industrija usnjene galanterije doslej ni imela, dobili dovolj teoretičnega in praktičnega znanja, da bodo lahko prevzeli odgovorne naloge v proizvodnji, ki v veliki meri dela za izvoz in je zato delo v tej panogi našega gospodarstva še toliko zahtevnejše.

Razstavljeni izdelki so bili vsi res kvalitetni, še toliko pomembnejše pa je dejstvo, da so učenci vse izdelke tudi sami modelirali in zanje napravili vso tehnično dokumentacijo.

Razstava dokazuje visoko praktično znanje in prizadevnost učencev, daje pa vse priznanje tudi učnemu kadru, ki je v razmeroma kratkem času šolo afirmiral in ji dal potrebno avtoriteto.

petim padlim domačinom na šoli v Križevski vasi. Začetek spominskih svečanosti bo ob 10. uri na grobišču šlandrovcev, kjer bo govoril narodni heroj Mirko Jerman, po odkritju spomenika pa bo spominsko ploščo v Križevski vasi odkril Franc Zupančič-Marian, nekdanji sekretar OK KPS. Po končanih slavnostih bo družabna prireditvev.

Pripravljalni odbor ob polni pomoči domačinov marljivo vrši zadnje priprave, tako, da vrši zadnje priprave, tako da li udeleženci dostojno sprejeti.

V počastitev Dneva mladosti

Dne 23. 5. 1963 je bil v proslavo dneva mladosti v Jaršah velik športni miting, katerega je priredil »Partizan« Jarše — na igrišču za tovarno »Induplati«.

Program športnega tekmovanja se je pričel takole: okoli 16. ure so se zbrali najmlajši tekmovalci — cicibani, pionirke in pionirji, ki so se pomerili v teku na 60 m, skoku v daljino, skoku v višino in v igri med dvema ognjema. Tekmovanja se je udeležilo kakih 60 tekmovalcev. To je bilo težko pričakovani dan za naše najmlajše. Po končanem atletskem sporedu se je začelo tekmovalje v nogometu, košarki in odbojki. V nogometni tekmi sta se srečali moštvi iz Kamnika in Jarš, v košarki mladinci iz Jarš, Domžal in Ljubljane — Zobotehniška srednja šola, ter članice Jarše: Domžale. Odbojkaši pa so imeli za nasprotnika Usnjarsko šolo iz Domžal.

Pa poglejmo še rezultate: v nogometni tekmi so Jaršani visoko premagali Kamničane z rezultatom 7:1. Tekma ni bila preveč zanimiva, saj gostje ni-

so pokazali tistega, kar so številni gledalci — mladi in stari — pričakovali. Zato pa je bila večja borba v košarki. V prvi tekmi so Ljubljancani premagali Jaršane z veliko razliko; prav tako so tudi v drugi tekmi Ljubljancani premagali Domžale, vendar je bila tokrat razlika v koših minimalna. Naše košarkašice so premagale svoje nasprotnice za tri koše in se tako vsaj delno oddolžile za prejšnji poraz. V četrti košarkarski tekmi pa so Jarški mladinci premagali Domžalčane za celih 16 košev. V odbojki so v tekmi z Usnjarsko šolo naši odbojkaši že vodili v setih 2:0, a so nazadnje komaj zmagali s 3:2, to pa zato, ker še vedno niso resni igralci. Vzrok je nedisciplinarnost.

Številni gledalci so bili zelo zadovoljni, saj so lahko gledali eno ali drugo tekmovalje. Po končanem tekmovalju je »Partizan« pripravil za vse nastopajoče, razen najmlajših, skromno zakusko. S tem smo se še bolj povezali med seboj in že pripravili program novih tekmovaljev.

V nogometu Jaršani drugi v I. ljubljanskem razredu

Najbolj priljubljeni šport na zeleni poljani je zaključil enoletno bilanco. V I. ljubljanskem razredu so se v sezoni 1962/63 prvič potegovali za uspeh tudi Jaršani.

Doseženi rezultati so zadovoljili in končni plasman je več kot pohvale vreden.

Oglejmo si še enkrat uspehe in neuspehe jesenske in pomladanske »runde«.

Prva je bila na sporedu najtežavnejša tekma v Dobu z istoimenskim moštvom. Jaršani so zabeležili zmago po res borbeni in požrtvovalni igri. Sledile so zmage, v katerih so ostala jarška vrata nedotaknjena, nasprotnik pa je vsakokrat zapuščal teren katastrofalno poražen. Žal je zmagoslavju sledilo obdobje porazov.

V drugi polovici, tj. v pomladanskem delu, so se Jaršani zopet srečali najprej z Dobom ter tudi to srečanje dobili. Prestostala srečanja so nihala med dobro in srednje dobro igro Jaršanov. Vmes najdemo tudi zelo slabe igre kot npr. tekma z Medvodami in tekma z Rakekom. Brez dvoma najlepša igra pa je bila zadnja v Jaršah, kjer so imeli za nasprotnika moštvo Kočevja, ki je v finalu zasedlo najvišje mesto. Požrtvovalni Jaršani so zaključili polčas z rezultatom 2:0 za Kočevje. Publika in pa sprememba postave so slednjič spremenili poraz v zmago in ko je po

90 minutah igranja sodnik odpisal konec tekme, so Jaršani veseli zapuščali igrišče, kajti drugo mesto po prvem letu igranja v tem razredu je vsekakor lep rezultat ter obeta še marsikaj.

Bilanca Jaršanov je vsekakor pozitivna in obeta se jim, da bodo prihodnje leto igrali v višji skupini oziroma skupno s sosedi iz Domžal, Mengša, Duplice in drugih krajev, kolikor kateri od naštetih ne bo izpadel in pristal tam, od koder Jaršani prihajajo. Seveda, to napredovanje še vedno ni nujno, vendar vse kaže, da tako bo.

Naslednje tekme, katere morajo Jaršani igrati pred jesenskim kolom, so še tekmovalje za pokal ObLO Domžale, katerega imajo tokrat v posesti prav Jaršani, ki so preteklo leto premagali Domžalčane, in pa tekmovalje, katerega je organiziralo podjetje Induplati v počastitev 40. obletnice obstoja podjetja. Tekmovalje za ta pokal bo enkratno, pokal pa prejme zmagovalec v trajno last.

Tekme z Domžalami, Mengšom in Kamnikom so nam poznane. Jaršanom dajejo rezultati veliko upanja, nedvomno pa je, da bodo morali računati tudi s porazi. Tako ali drugače — prva runda je uspešno končana.

Kaj pa drugi klubi? Poročajte o svojem delu!

Tekmovanje osnovnih šol v atletiki

Aktiv učiteljev telesne vzgoje osnovnih šol domžalske komunice je organiziral za Dan mladosti občinsko prvenstvo osnovnih šol. Tekmovanja v športnem parku se je udeležilo 400 učencev. Učenci so tekmovali v naslednjih atletskih disciplinah in dosegli naslednje rezultate:

Dečki:

Skok v višino: 1. Grošelj Ciril, Dob — 130 cm.

2. Koprivnikar Tone, Dob — 125 cm.

3. Veit Rado, Domžale I — 120 cm.

Štafeta 4 × 60 m:

1. Osnovna šola Dob — 32,1 sek.

2. Osnovna šola Brdo — 34,1 sek.

3. Osnovna šola Mengeš — 35,4 sek.

Tek 60 m:

1. Božiček Brane, Dob — 8 sek.

2. Obradovič Milan, Domžale I. — 8,1 sek.

3. Svoljšak Janez, Dob — 8,1 sek.

Met krogle:

1. Cigler Slavko, Dob — 12,84 m.

2. Rožič Stefan, Dob — 12,75 metra.

3. Svetlin Peter, Moravče — 12,72 m.

Deklice:

Skok v višino: 1. Novak Angela, Dob — 115 cm.

2. Dornik Draga, Mengeš — 115 cm.

3. Remšak Ana, Domžale I. — 110 cm.

Štafeta 4 × 60 m:

1. Osnovna šola Dob-Brdo — 37 sek.

2. Osnovna šola Moravče — 38,2 sek.

3. Osnovna šola Mengeš — 39 sek.

Tek 60 m:

1. Marko, Mengeš — 8,5 sek.

2. Jež Brdo — 8,9 sek.

3. Petek, Domžale I — 9 sek.

Met krogle:

1. Burja, Dob — 9,79 m.

2. Kokalj, Domžale II. — 8,79 m.

3. Jež, Brdo — 8,67 m.

Šole so tekmovali med seboj tudi v igri med dvema ognjema. Ekipe so bile razdeljene po razredih. V skupini 5. in 6. razred so se ekipe razvrstile takole:

Dečki:

1. Osnovna šola Domžale I.

2. Osnovna šola Mengeš.

3. Osnovna šola Moravče.

Deklice:

1. Osnovna šola Radomlje.

2. Osnovna šola Dob.

3. Osnovna šola Brdo.

V skupini 7. in 8. razred pa so šole dosegle naslednje rezultate:

Dečki:

1. Osnovna šola Domžale I.

2. Osnovna šola Dob.

3. Osnovna šola Brdo.

Deklice:

1. Osnovna šola Brdo.

2. Osnovna šola Domžale II.

3. Osnovna šola Domžale I.

V skupni oceni šol je dosegla šola Dob največ točk in s tem tudi prvo mesto. Rezultat skupne razvrstitve je naslednji:

1. Osnovna šola Dob — 60 točk.

2. Osnovna šola Domžale I — 28 točk.

3.—4. Osnovna šola Mengeš — 27 točk.

Osnovna šola Brdo — 27 točk.

5. Osnovna šola Moravče — 13 točk.

6.—7. Osnovna šola Radomlje 8 točk.

Osnovna šola Domžale II — 8 točk.

Košarka

TRIGLAV : DOMŽALE
43:37 (23:17)

Za tekmo lahko rečemo: izgubljena prilika. Kranjski košarkarji so z borbenostjo in ostro igro izkoristili nesigurne goste. Razmočeno igrišče in gumijasta žoga sta boljše ugajala domačinom, ki so prevladovali v sredini tekme, dočim je finiš pripadal Domžalčanom, vendar so bili žal prekratki in pustili točki v Kranju.

MARIBOR : DOMŽALE
59:53 (41:29)

Ekipe Maribora je preteklo sezono igrala v hrvatsko-slovenski ligi. Domžalski publiki so se gostje predstavili kot ekipa, ki bo v jesenskem delu zmešala marsikomu račune. Tekma sama je imela dva polčasa in so domači prevladovali v prvem, drugi polčas pa je

pripadal gostom. Tekma se je odvijala v slabih vremenskih okoliščinah.

ELEKTRA : DOMŽALE
(61:55 (28:23))

Ponovila se je tradicija in morda brez potrebe so ostali gostje iz Domžal v Šoštanjju brez izkupička. Tekma je bila izrazito prvenstvena z mnogimi, tudi nedopustnimi napakami, katere so domači izkoristili in v začetku drugega polčasa vodili že z 10 točkami naskoka. Tudi tokrat je bila domžalska ekipa v finišu, ki jim je pripadal prekratka. Tri minute pred koncem je bil rezultat izenačen, toda domačini niso dopustili, da bi jim ušla zmaga iz rok.

Domžale: Grilj 7, Hočevar 10, Brumen 8, Dovžan 20, Rojs 8, Štiftar 2.